Ч. 242 (12.898). Львів, середа 28. жовтня 1931. Poсztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

До господарської кризи в Польщі.

НЕВІДРАДНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ВАЖКОГО ПРОМИСЛУ.

(Наслідки обниження фунта. — Девалюація цін. — Конкуренція англійців. — Совітські векслі. — Проекти для рятування ситуації.)

I.

Реакція, викликана на польському господарському фронті відступленням Вел. Британії від „gold standard-у", приняла вже сьогодні виразно закроєні форми. Це вже не дрібний епізод панічного вицофування дрібних банкових льокат після краху німецького „Данат-Банку", а жахлива загроза для найважніших галузей польської промисловости, для робітничого ринку, для заграничної торговлі, бюджету і врешті стабільности краєвої валюти.

Вправді безпосередній фінансовий звязок Англії з Польщею розмірно невеликий (незначне заанґажовання анґлійського капіталу в деяких польських банках, корабельних фірмах і асекурації, кредитування анґлійцями цукроварного промислу і ввозу сирівців, особливо вовни і бавовни), але захитання калькуляційної бази, а з тим переворот у вартости цін, як також наглий зріст конкуренційної спромо́жности анґлійського промислу, — ось траґічні моменти, які заалярмували господарський світ Польщі.

Гор. Шлеськ, цей осередок польського важкого промислу, сиґналізує просто катастрофу. Варшава і Катовиці стали теренами перманентних конференцій представників влади з промисловими ґенералами і йде горячкове шукання за засобами рятунку. Та як найти рятунок, коли тут уже мова не тільки про експорт безрог і беконів та сільсько-господарських продуктів (масло, яйця, дріб), про лодзьку і бельську конфекцію, але також про обі галузи важкої промисловости: вуґілля і металюрґію, безнадійно відрізані спадком анґлійського фунта.

II.

Вуґілля, що після початої німцями в червні 1925 р. мирної війни завдяки страйкови анґлійських шахтярів найшло несподівану кляпу безпечества, здобуваючи скандинавські ринки збуту, опинилось нараз у двох небезпеках. З одної сторони — перед фактом знимки цін на вже законтрактовані достави (біля 4 міліонів тон) без надії на можливість осягнення згоди імпортерів на вальоризацію тих цін, — з другої сторони — перед зростаючою гострою конкуренцією анґлійців для майбутніх контрактів.

Коли зважимо, що скандинавські ринки здобуті величезним накладом енерґії та матеріяльних жертв, що 90 проц. всього вуґільного експорту проковтує саме цей ринок, що вивіз вуґілля представляє 13 проц. активної сторони торговельного білянсу, то стане нам ясно, які фатальні результати мусілаб спричинити втрата північних ринків. Додаймо, що рекомпензату Польща не легко найшла би, бо до всіх дотеперішних трудношів прийшли в останніх часах рестрикційні заходи деяких держав відносно ввозу вуґілля (Франція, Бельґія) і офензива совітського вуґілля в звязку зі заключенням італійсько-совітського договору та утворенням з адрійського побережа бази для експанзії совітського вуґілля до південних і середньо-европейських країв.

Анґлійський вуглянний промисл, отримавши через спадок фунта скриту премію більше ніж на 20 проц., рішив відбитись за минуле і пішов у наступ. Цей наступ звернув він у першу чергу на Скандинавію, колись свою домену, втрачену відтак в користь поляків і німців.

Даремні були спроби недавної міжнародньої конференції у Льондоні перевести поділ ринків збуту поміж конкуруючі держави, устійнити мінімальні ціни і продукційний контингент. Проекти передано комісії, а життя перейшло над ними до дневного порядку. Анґлійці добре розуміли, що прогаяння чудової коньюнктури, яка появилась після девалюації фунта, булоб непростимим гріхом. Їм реґуляція збуту в теперішному менті зайва.

Польща знов рішила за всяку ціну витримати конкуренцію і не здавати позицій.

Питання тільки, як це влаштувати?

Ефективно докладати? І так знавці обраховують, що місячно Польща докладає до вуглянного експорту біля 3 міліонів золотих, відбиваючи втрати дампінґу частинно на внутрішньому ринку. Отже діло в тому, аби видумати щось, щоб якнайменш болючо відбивалось на цілости господарського життя. — І над тим тепер і думають.

III.

Ще в гіршому положенні ніж копальні вугля найшлась горішньо-шлеська металюрґія. Працюючи в 95 проц. для Радянського Союзу з уділенням довгоречинцевих кредитів, до того ще на базі фунта штерлінґів, вона станула перед знаком запиту щодо свого істнування взагалі.

З одної сторони каси порожні, тільки портфелі совітських векслів, яких ніодин банк не хоче дисконтувати, — з другої — біжучі видатки і високі зобовязання, затягнені в інвестиційних цілях під натиском уряду і необхідности приняття більших совітіських замовлень. Залишається хіба погасити високі печі та зачинити залізно-гутничі підприємства, а з совітським контрагентом літи на процес, якого програна є очевидна.

Хоч такий вихід із ситуації просто неімовірний, то всеж гутничі підприємства грозять ним, якщо уряд негайно не поможе, і свої погрози навіть частинно реалізують. Тисячам робітників і урядовців доручено виповідження праці і Шлеськ стає войовничим тереном у своїх настроях і грізним у суспільно-політичній ділянці.

IV

Важкий промисл висунув деякі пропозиції для опанування катастрофальної ситуації і над ними ломить собі голову комісія, яку уряд у тій цілі покликав до життя. Промислові ґенерали поставили за зразок Німеччину, яка моментально здобулась на рішучий крок і радіом сповістила розпорядок про обниження заробітних платень і завішення соціяльних свідчень у вуглянній промисловости Вестфалії.

Вони вимагають подібного розпорядку для польського Гор. Шлеська, додаючи ще знижку залізничої тарифи. Проект цей звалює весь тягар на робітництво й уряд.

Робітництво, очевидно, бунтується проти такої розвязки, кричить за знижкою директорських платень і зисків промисловців. Уряд знов носиться з заміром утворити експортовий фонд і розділити покривання втрат із експорту між державу, промисл, торговлю і робітництво. Та ледви чи можна назвати щасливий і цей проект урядових чинників.

Інж. В. Нест-вич.

Захитана самопевність.

Поїздка Ляваля до Америки і виступ сен. Борага.

I.

Це був дійсно тріюмфальний похід (мова про французького премієра), хоч було немало і таких голосів, які висловлювали делікатно погляд про те, що цей похід спирається не на великих подвигах, а на слабости інших. Пер Ляваль — казав дехто — це мабуть не така різка й виразна постать як Брінінґ, але зате він щасливець або спритна людина. Бо поза його природним розумом крилася чимала доза сприту й хитрости, яка давала його премієрівським потягненням реальні здобутки. Здобутки може не так для трівкого майбутнього Франції, як радше для ефекту сьогоднішнього дня, для вдоволення публики, виборців. З цього зродилася самопевність, підкріплена щасливим ланцюгом випадків.

II.

Загал гнеться серед матеріяльних злиднів. Лише одиниці видержують лихо. Лихоліття Німеччини й нужда її населення принесли перший тріюмф Ляваля: прохав пощади та допомоги другий залізний канцлер Брінінґ. Після цього прийшов неабиякий успіх: вдалось знов пригнути й упокорити дві побиті давно держави Німеччину й Австрію з їх ідеєю „аншлюсу". Прийшов і посередній тріюмф: захиталося господарство Англії, яка не могла у свому джентельменстві, в свій час відмовити відпливу золота до Франції. Остав він один — самопевний премієр зі своєю скарбницею золота. Прийшов день, в якому мав тільки одного рівного: банкира зза океану. Тріюмфальний похід легко добутого французького золота мав перемінитись у ще одно: закріплення сьогоднішнього політичного стану посідання враз із часовим бодай вкороченням у декого ревізіоністичних мрій.

III

Коли „Іль де Франс" плив до Америки зі самопевним гостем, йому товаришив тріюмфальний крик сателітів, що виросли в тіні періпетій великої війни. Говорилося і про диктат франка долярові і про світову господарську диктатуру Франції і про її політичну геґемонію. Не було відважного, який серед теперішньої господарської скрути міг ясно поставити питання про те, що її причиною є саме Версай та його наслідки.

IV.

Богато можна дістати за гроші — але не все. Коли один багатій запитав анґлійського шляхтича, що коштує виплекання прекрасного травника, дістав відповідь: чотириста літ рівно косити і валувати; більше нічого. Про це певно не думав Ляваль, коли говорив при вступі на американську землю про сильну господарську основу Франції, — якою нібито не є експльоатація побіджених, а.. ощадність і господарність горожан. І певно цілком інакше уявляв собі поняття американського почуття дійсности і шляхотного ідеалізму, коли бажав ще одного „пляцет" на свою політику безоглядного виконання зобовязань Версаю.

V.

Треба було їхати аж через океан, щоби почути, що безголовя Европи й світу датується від Версаю та що Европа не врятується ні версайськими постановами ні силою франка. Сенатор Бораґ заявив з американським спокоєм, що передумовою полагоди траґічного світового положення є 1) скреслення репарацій, 2) територіяльні пересунення на користь побіджених держав, а головно віддача Німеччині данціґського коридору і 3) тоді щойно скреслення воєнних довгів, в яких зацікавлена, як віритель, Америка. Чиж не мусіла надірватись цим виплекана попередніми успіхами самопевність Ляваля? Він, від місяців тріюмфатор, мусів вислухати правду аж там, де мав закінчити своє діло лавровим вінком.

VI.

Щоби рятувати свою самопевність доручив Ляваль повідомити американську пресу, що він не приїхав дискутувати про порушені Бораґом справи, а тільки говорити з Гувером про безпеку й господарство. Відповідь зрозуміла, бо так мусить казати той, кому важко станути до дискусії, або той, хто бачить її нефортунний кінець. А це

тим більше, коли про потребу цеї дискусії говорить сьогодні дослівно цілий світ і вона мусить скорше чи пізніше прийти і направити промахи Версаю, Сан Жермену й Тріянону. Чиж серед таких умовин голос Борага не мусів до глибини захитати самопевністю Ляваля? Про це говорять аж надто ясно відруховий галас його сателітів та первові вияснення, які дав Ляваль пресі. *(Хр.)*.

З українського життя за океаном.

Знову приїхав до Америки делеґат „Рідної Школи“ п. Лев Ясінчук.

В четвер, 8. жовтня, прибув до Ню Йорку п. Лев Ясінчук, котрий як делеґат „Рідної Школи“ зі Львова обїздив українські громади Злучених Держав і Канади в 1928 і 1929 році. З огляду на дуже важкий стан „Рідної Школи“ ця установа чулася приневоленою шукати постійної допомоги від земляків в Америці. Тому саме знову вислала туди гром. Ясінчука. Гість замешкав покищо в Ню Йорку для приготування плянів своєї праці. Щоби її успішно перевести, треба йому порозуміння з ріжними громадськими чинниками.

Початок української католицької школи в Ню Йорку.

В суботу, 26. вересня, відбулось торжественне отворення парохіяльної школи при українській католицькій церкві св. Юрія в Ню Йорку. На Службу Божу, яку відправив о. Петро Понятишин в годині 9. рано, прибули шкільні діти в товаристві родичів та учительок Сестер Василіянок Альберти й Альойзії, що приділені до школи Матірним Домом із Факс Чейз біля Філядельфії, а мешкають в монастирі на Асторії. В понеділок розпочалась наука в год. 5. вечір при співучасти 75 дітей з першої і другої кляси. Кляси приміщено одну в церковній галі, а другу в парохіяльнім домі зараз в сусідстві церкви, при 30 Іст 7-ій вулиці. Вищі кляси поміщуються в Українськім Народнім Домі при 217 Іст 6-ій вулиці і там учать давні вчителі.

Приготування до виступів балетів шкіл Авраменка в Шикаґо і Клівленді.

Із Шикаго повідомляють, що приготування до великих виступів балетів українського національного танку шкіл п. Василя Авраменка, що мають бути небаром в Шикаґо і Клівленді, вже у повному ході. Праці йдуть швидко і справно, все вже немов готове тепер, але всі працюють пильно для гарного виведення масових танків перед своєю і чужою публикою на великих сценах. Виступ в Шикаґо буде в „Шикаго Сивик Опера“, а в Клівленді в „Паблик Одиторіюм“. Білети вистави продають уже українські товариства і торговлі.

Ювилейні свята в честь митрополита Шептицького в Ню Йорку і Джерзи Сіті.

Брацтво св. Михайла, відділ 1 Провидіння в Ню Йорку, заходиться коло уладження ювилейного свята в честь митрополита Шептицького в половині грудня ц. р. Має це бути концерт з кількома промовами. — Дня 25. жовтня відбувся концерт в честь митрополита Шептицького в українській громаді в Джерзи Сіті, Н. Дж.

„Галицька Зоря“ по анґлійськи.

Накладом видавництва книжок Мек-Миллена має появитись на днях книжка під заголовком „Ди Голден Стар оф Галич“ — „Золота Зоря Галича“, яку написав Ерик П. Келлі. В огляді про цю книжку пише сам автор, що темою до її написання послужили йому останки мурів галицького замку над Дністром в Галичині. Його застановили ці останки і він став студіювати історію України-Руси, її бої з татарами, культурний вплив на цілий славянський світ і т. д. При цій нагоді він заінтересувався галицькими та південно-руськими, а потім і суздальськими князями, їх зносинами з грецькою Византією і цілим культурним Сходом. Величність східно-римських цісарів, їх війни з тодішньою Україною, ролю Дністра та інших українських рік — усе те описує Келлі у своїй книжці. З тимчасової оповістки про публікацію виходить, що „Золота Зоря Галича“ — це велика повість, яка спирається на історії України та інших країв і народів, що мали взаємини з Галичем, як столицею великого і могутнього східного царства. Теперішні мури галицького замку — це на думку автора лише символ великої минулої цивілізації і слави.

На парляментарній арені.

З діяльности Української Парляментарної Репрезентації.

Український Клюб зголосив у соймі внесення, щоби здержати стягання позичок та субвенцій, виданих на відбудову будинків, знищених наслідком воєнних ділань. Зміст внесення такий: „Високий Сойм зволить ухвалити: Сойм взиває уряд, щоби всякі позички та субвенції, уділені з державних фондів на відбудову будинків, знищених або ушкоджених наслідком воєнних ділань, вважав за зачети, вплачені на рахунок воєнних відшкодовань, а тим самим, щоби відложив їх стягання аж до часу ухвалення закону про виплату воєнних відшкодувань“.

Велике ювилейне свято

В ПЕРЕМИШЛІ.

50-ліття Українського Інституту для дівчат у Перемишлі. — Богата програма свята. — Привіти. — В память заслужених діячів Інституту.

В днях 13. і 14. жовтня ц. р. відсвятковано в Перемишлі 50-ліття існування вельми заслуженого і знаного товариства: Український Інститут для дівчат в Перемишлі. Було це свято не лиш перемиського громадянства, але й найдальших сторін тіснішої нашої Батьківщини, бо з ріжних місцевостей позіздились гості в числі 130 осіб, передовсім бувші вихованиці цього Інституту. І справді є чим тішитись та величатись при огляданні 50-літньої праці й дорібку Товариства!

В програму свята увійшли: в навечерія, себто 13. жовтня, академія влаштована бувшими інститутками. Академію цю відкрив голова Т-ва посол д-р В. Загайкевич в окруженні членів Виділу, витаючи присутніх і змальовуючи ядерно культурно-національне значіння діяльности Товариства. Після того відчитано 117 привітів від місцевих і замісцевих товариств, установ і поодиноких осіб. Академію виповнила відтак змістовна промова б. вихованиці Інституту п. О. Гузаревої з Буковини, яка в гарних і теплих словах подала свої спомини з побуту в Інституті, нанизуючи їх до історії Т-ва. Відтак привітала своїх старших сестер представниця теперішніх вихованиць Інституту, а п. О. Пясецька відспівала цілу низку народніх пісень, додаючи серед аплявзу салі щораз нові наддатки. Поетка Уляна Кравченко надіслала на отсе свято спеціяльно йому посвячений вірш, що його відчитала п. Німентовська. На музичну часть академії зложились: музичне тріо (фортепян, скрипка, чельо) б. інституток, пань О. М. і С. Левицьких, та фортепянове сольо відомої піяністки, п. Божейко. Рямки отсього короткого справоздання не дозволяють на докладнішу рецензію обох тих точок, які викликали одушевлення публики і гураґан оплесків.

У дні 14. жовтня було відправлене у власній каплиці Інституту богослуження і панахида за померших членів та інституток, а відтак довершено посадження памяткового дуба в городі Інституту, відслонення, приміщеної в коридорі при головнім вході, ювилейної мармурової таблиці в честь тих, що впродовж 50-ліття поклали для Інституту визначні заслуги, та відслонено портрети бл. п. о. Кордасевича і бл. п. о. Подолинського, які належать до основників і добродіїв Інституту. Портрет о. Кордасевича великої мистецької вартости є жертвою артистки-малярки Михайлини з Ольшанських Стефанович, б. вихованиці Інституту. При всіх повищих актах були виголошені відповідні промови (голова д-р Загайкевич і заст. голови о. кан. Гриник). Спільний обід у великій їдальні зібрав понад 200 осіб, які серед відповідних промов і тоастів та згадок про минуле й Інститут обмінювались своїми думками, овіяні сердечним та піднеслим настроєм, яким взагалі було навіяне ціле свято. Слід підчеркнути, що обід відбувся без якихнебудь алькоголевих напитків, замість яких Виділ жертвував на допомогу академічній

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ЖОВТНЯ 1931.

ВИСТАВА НАШИХ МИСТЦІВ

У „ТОВАРИСТВІ КРАСНИХ МИСТЕЦТВ“ У ЛЬВОВІ.

Голоси львівської преси.

У львівській польській пресі находимо обширні рецензії про другу малярську виставку, в якою виступили ґуртово наші мистці в „Товаристві Красних Мистецтв“. Дві замітніші з них це критика проф. Вл. Козіцького в „Слові Польскім“ з дня 22. і 23. жовтня і критика в „Хвілі“ Артура Лявтербаха з дня 26. жовтня.

Ось головні думки фейлетону проф. В. Козіцького. Ця друга вистава має характер більше консервативний, хоч і попередня не визначувалася надмірним радикалізмом. Робить вона корисне враження й добре зорґанізована; слабих і пересічних праць небагато, а кілька талантів дуже поважних. Над усіма панує Олекса Новаківський з кількадесяти картинами й нарисами. „Подиву гідна є неослаблена віком, ще й зростаюча динаміка цього визначного таланту, що виявляється однаково в фактурі барвистих смуг у скаженім розмаху киданих на полотно, а також у справжнім орґіязмі кольориту, що володіє суцільними, ясними, чистими, міцними барвами“. Він споріднений із поляком Павчем та еспанцем Анґлядою. На першому пляні стоять „Володар гір“ та „Візія світової війни“. Такі образи як „Після повені“, „Повінь“, „Довбуш“ зближуються до експресіонізму Ван Ґоґа.

Поважний талант з широкою скалею має Василь Дяднюк. Верх його мистецтва у відчуванні брили та ґармонізації притьмарених барв.

Власний світ зі своєрідним мистецьким обличчам має Микола Бутович. Його народні мотиви надихані цікавою індивідуальністю і новітнім духом. Постаті з козацької старовини прегарно ідеалізовані, побутові типи доведені до карикатури так само по мистецьки.

Непересічний пейсажист — Михайло Мороз, що прегарно малює воду; найкращі в нього водопади. Його погляд на природу живий, повний сили та здоровля. Нотку тихої меляхолії находимо в талановитого пейсажиста Льва Ґеца. Добрі в тоні є краєвиди С. Борачка, власний погляд має Вол. Гриценко, ніжні в тоні є краєвиди Магалевського, цікаве освітлення дає З. Подушко, соковитий динамічний кольорит мають французькі краєвиди Третякова. Цікаві композиції Петра Холодного (сина), де находимо контрасти холодної та теплої тонації, сильні в тоні є гуцульські типи Ст. Луцика, широку техніку має Петро Обаль, добре видержаний сірий кольорит у Ніла Хасевича, вдатна аквареля Вол. Гаврилюка, — на згадку заслуговують Ю. Заяць, Гриць Смольський, карикатури Ол. Карпенка та Михайлини Стефанович. Інші прізвища тільки наведені.

У відділі ґрафіки звертає на себе увагу Олена Кульчицька, що єднає з доброю технікою велику уяву. Петро Омельченко дає ніжні лінії в мідеритах.

Із різьбарів Сергій Литвиненко з великим темпераментом, має нахил до миттєвих ситуацій; найкраща його композиція „Порив“; А. Коверко дає три різьби, кожну в іншому стилі. Ф. Ємець у малих бронзових фіґурках єднає простоту стилю та інтенсивність вислову.

Оцінка в „Хвілі“ А. Лявтербаха покривається в головних лініях із думкою проф. Козіцького: і він уважає виставу повним успіхом. А. Лявтербах називає малярство О. Новаківського „межовими стовпами, що значать етапи шляху, який іде вверх і свідоцтвом свідомої боротьби за форму“... „В його геройських постатях та організмах мертвої природи є велитенська патетика діла та думки“.

На другому місці стоїть Микола Бутович, що в майстерних ілюстраціях, справжніх архитворах, виявляє цілющий гумор і „еспрі“; він володіє формою з подиву гідним мистецтвом.

Василь Дядинюк не має ще самостійного стилю та вислову та застосовує ріжну техніку, при цьому дає гарні та вартісні речі. Найкращі „Лялька“ та „Експеримент“.

Щодо свідомої експериментації відріжнити слід молодого Петра Холодного, що єднає старогіндуські мотиви з новітніми тенденціями.

Легко стилізовані образи Л. Ґеца — мають чимало вибагливости; він використовує вдатно декораційну лінію.

Першорядним техніком є Олександер Третяків, — добре вимодельовані є портрети Ю. Заяця, — з великою культурою, прецизно виконані темпери Михайлини Стефанович, — Іван Іванець сильно відчуває мальовничість і дає ніжні олії, — на гарнім рівні стоять триптики Ольги Дядинюк-Козакевич, твори Харевича, В. Гаврилюка, Горняткевича, Мороза, Лісовського, Манастирського і ін.

Ґрафіки Олени Кульчицької глибоко відчуті та передумані, — дуже прихильно згадані П. Омельченко, З. Левицька, П. Обаль, — ревеляцією є для п. А. Лявтербаха різьби Ф. Ємця.

молоді 50 зол. до рук Т-ва Прихильників Освіти у Львові.

В часі поодиноких актів ювилею, а також в часі обіду приграvала знаменито вишколена тамбура-орхестра УСК „Беркут“ в Перемишлі, підносячи настрій поміж зібраними. При звуках цеї орхестри відбулась перед обідом на городі Інституту дефіляда перед Виділом і запрошеними гістьми.

Прегарне це свято закінчилось вокально-руханковим вечором, улаштованим теперішніми інститутками. Так прегарний вечір з так чудово дібраною програмою, виконаною з найвищим мистецтвом, можна справді тільки рідко побачити. Сила получена з ніжністю, прецизність виконання, гармонійність образів, насвітлюваних ріжноколірними світлами, очаровували присутніх, а вишколені до висоти справжнього артизму хори ривалізували з руханковою частиною. І добре сталося, що саме цим закінчено ювилейне свято, бо з цілообразом ювилею винесли всі присутні на розстання в першу чергу спомини отсього вечора.

—o—

Проти пониження адвотатури.

Протест проти проектованого устрою адвокатури.

Урядовий проект закону про устрій адвокатури в Польщі викликав сильне негодування й протести інтересованих адвокатських кол. У звязку з цим проектом відбулися 25. ц. м. в салі окружного суду надзвичайні загальні збори львівської палати адвокатів, щоби зайняти становище в цій справі. Реферат виголосив пос. д-р Зомерштайн, який ствердив, що урядовий проект нарушує кардинальні вимоги свобідного виконування адвокатського звання та обчислений на його пониження. Підставою адвокатури є дві засадничі речі: 1) адвокатура це не професія, але публичний уряд (munus publicum) і 2) адвокатура мусить бути незалежна, отже звання, над яким юрисдикцію виконує його станова організація, яка одинока рішає, чи адвокат при виконуванні свого звання переступив границі етики й станової гідности. Цим підставовим вимогам праці адвокатського стану урядовий проект наносить важкий удар. Проти адвокатської самоуправи звернений особливо арт. 82, що піддає адвоката дисциплінарному доходженню судів. Перекреслює він всяку незалежність адвоката, деградуючи його з речника права до звичайного службовця. Елястичність провин, означених цим артикулом, за які судова влада має право давати упімнення, нагани, а навіть счеркувати з листи адвокатів, та елястичність інтерпретацій цих провин є така велика, що життя множило би безліч великих кривд. Уряд не уважав навіть вказаним переслати проект закона адвокатським палатам до заопініювання. Ситуацію, витворену артикулом 82, загострює факт, що президія апеляційного суду має разом з адміністраційною колегією, зложеною на половину з номінатів, право надзору над самоврядуванням, отже над рішеннями адвокатської палати, виконуючи в другій інстанції дисциплінарну юрисдикцію. В порівнанні з обовязуючими дотепер приписами це зворот назад і деклясація палестри. Кожна постанова арт. 82. та інших відкриває так багато нісенітниць і садизму, тільки колючок проти адвокатури, що проектові урядового закону про устрій адвокатури можна би дати підзаголовок „Закон про пониження адвокатури“.

Вимагається безумовної слухняности для влади та урядів, грозиться гострими карними санкціями чинникові, який часто проти органу влади або уряду обовязаний обороняти право і справедливість. Не дивниця, що на 111 артикулів проекту адвокатська палата у Львові мусіла 85 артикулів счеркнути або переробити.

Референт обговорив з черги постанову, що улекшує суддям перехід до адвокатури, посунену до того ступня, що хто здав судейський іспит і має два роки адміністраційної служби в якійнебудь ділянці, може без іспиту стати адвокатом. Не лежить ані в публичному інтересі, ані в інтересі справного та обєктивного виміру справедливости, щоби молоді судді мали доступ до адвокатури аж так улекшений, тимбільше, що адвокатський стан вже занадто переповнений.

Згідно з виводами референта ухвалено відповідні рзолюції.

Того самого дня відбулися подібні збори адвокатської палати у Варшаві.

Грізний рух серед австрійських хліборобів.

Австрійська преса доносить, що серед австрійських хліборобів, головно в альпейських краях шириться самооборонний рух, який вихопився з рук партійних керманичів, розвивається самочинно і може привести до дуже грізних наслідків. Причиною цього є господарська скрута, яка довела селян знова до величезного обдовження і руїни. Селяни не мають звідки платити податків, а австрійська влада взялася за масове переводження екзекуцій. Тому, що державна влада сьогодні в руках християнських суспільників і інших правих партій, які втягнули селян до своїх рядів, селянство звернулося проти своїх партійних керманичів.

Селяни відбувають масові віча, на яких домагаються: 1) зниження платень урядників та усталення максимальної платні на 1.500 шіл.; 2) зниження гіпотечних відсотків до 4%; 3) насильного задержання капіталів у краю; 4) приміненя соціяльних тягарів і податків до дійсної платної сили господарства; 5) зниження адвокатських і нотаріяльних оплат; 6) виплата підмоги для безробітних в 2/3 частях натураліями; 7) реформи адміністрації; 8) знесення відсотків проволоки від незаплачених податковиx і соціяльних належностей; 9) введення наново кари смерти і низки дрібніших побажань.

Ці віча відбуваються надзвичайно бурливо. І так у Куфштайні не дали селяни говорити свому однопартійцеві міністрові хліборобства Дольфусові; так само поступили в Аннаберґу з президентом союзу хліборобів Гаутлером, з христ.-суп. послом Гохляйтнером, у Гофґаштайні виступили проти бувшого канцлера Ромека і т. д. Преса міської буржуазії і робітництва занепокоєна цими явищами неменше, як і сама христ. суспільна преса. Дуже воно мусить бути зле, коли урвався терпець навіть хліборобам, які звикли найдовше терпіти та на інших працювати. В цьому є наука і для інших країв, де державна політика супроти хліборобів не краща.

Свята „Рідної Школи“.

ЧОРТКІВ.

Кілька разів відкладано з причини непогоди свято „Р. Ш.“ в Чорткові й остаточно назначено його на день 4. жовтня „без огляду на погоду“. На жаль, химерна погода й тої днини не дописала і тому із сподіваних тисячок узяла участь у святі ледви тисячка громадян. Відрадно, що на святі явилося в більшій кількости місцеве міщанство, інтеліґенція світська й духовна та представники з усіх громад повіту з виїмкою кількох.

Свято відбулося на великій громадській площі. Розпочалося полевою Службою Божою, до якої стануло чотирьох священиків, а саме: о. сов. Бабій, парох Чорткова, о. Галабурда, адміністратор Старої Ягольниці, о. Оробець, парох Росохача й о. Деркевич, катехит з Чорткова. В часі Служби Божої співав прегарно селянський хор зі Старої Ягольниці під управою п. Голуба.

Опісля відбулася на тій-же площі святочна академія, яку започаткував ядерною, річевою вступною промовою нестор нашої Парляментарної Репрезентації, сенатор д-р А. Горбачевський. Після того хор місцевої ґімназії „Рідної Школи“ відспівав рідно-шкільний гимн та Воробкевича „Зазвенімо разом братя“. Обі точки виконано бездоганно. Святочний ювилейний рідно-шкільний реферат виголосив представник Головної Управи „Рідної Школи“ зі Львова, дир. Іван Герасимович. Його реферат зробив помітне враження і викликав рясні оплески. Селянська орхестра зі Свидови під управою п. Віктора Квасницького відіграла відповідну гарну композицію. Після того проф. Василь Шкварок виголосив глибоко обдуманий річевий реферат на тему „Історія української ґімназії в Чорткові“ з нагоди 20-ліття її істнування. З черги селянський хор з Мухавки під управою о. Остапа Білинського відспівав удачно „Розрита могила“ та „Сонце заходить“. І знов понеслися бадьорі звуки селянської орхестри зі Свидови, а хор зі Старої Ягольниці під управою п. Голуба відспівав бездоганно: „Учітеся, брати мої“, „Наша славна Україна“, „Заквітчали дівчатонька“ і „Грають сурми“. На закінчення відспівали всі присутні з хором з Ягольниці національний гимн, що його відіграла й орхестра зі Свидови.

В часі ювилейного свята йшла збірка на „Рідну Школу“ та продавано ювилейні відзнаки „Р. Школи“, що їх присутні набували дуже радо, бо емальована рідно-шкільна відзнака
скомпонована і виконана по мистецьки та є
прегарною прикрасою і памяткою, яку повинен
носити кожний українець і кожна українка.

Це повітове рідношкільне свято повинно
стати добрим початком до ювилейних свят у
кожній громаді в повіті та причинитися до поширення рідно-шкільної акції на полі організаційнім, виховнім та збірковім.

Невдача Союзу Народів.

Мирова акція в манджурській справі без успіху.

Вісти про уступку Японії зі свого непримирного становища та про приняття резолюції Союзу Народів показалися неправдивими. Навпаки мирова акція Ради Союзу в манджурському конфлікті не осягнула ніякого успіху, розбиваючись об опір Японії, яка не відступила ані на крок від своїх домагань. На засіданні Ради 24. п. м. японський делеґат Йошізава покликався на „підставові засади“, без
яких не можлива евакуація Манджурії. На запит англійського делеґата, що це за „підстаvові засади“, заявив, що не може говорити тут
про них без дозволу свого уряду. Є це засади загального значіння і не відносяться до
техніки евакуації. Японія мусить наперед перевести переговори безпосередньо з Китаєм
щодо цих „підставових засад“ і щойно на випадок, якби вислід цих переговорів був для
неї вдоволяючий, може згодитися на резолюцію Союзу Народів щодо евакуації Манджурії.
Опісля приняла Рада відому резолюцію всіми
голосами проти одного голосу японського делеґата. Резолюція домагається звільнення японськими військами до 16. листопада ц. р. занятої манджурської території, однак мала би
значіння тільки тоді, якби була принята одноголосно. На закінчення предсідник Бріян звернувся з зазивом до представників Японії та
Китаю, щоби виказали добру волю й довели
до мирного полагодження спору, після чого закрив наради, відкладаючи їх до 16. листопада.

Таким чином Союз Народів виказав уже
вдруге свою безсильність в цій справі. Всі
його спроби найти мирну розвязку японсько-
китайського конфлікту скінчилися невдачно.
Японія не допускає встрявання посторонніх
держав у манджурську справу, поки сама не
„порозуміється“ з Китаєм, а в додатку грозить виступленням зі Союзу Народів, колиб
тимчасом стрінулася з якимсь натиском з його
боку. Значить, зігнорувавши Союз Народів,
залишила собі вільну руку супроти Китаю.

—o—

Радянська відповідь у справі припинення зброєнь

Літвінов вислав відповідь на письмо ґенерального секретаря Союзу Народів зі запитом, чи радянський уряд готов приняти проект припинення зброєнь. Як я вже звідомляв — пише Літвінов, — мій уряд готов приняти разом з іншими урядами і на тих самих правах зобовязання
припинити зброєння на час, коли радитиме розброєнева конференція. Готов теж згодитися на
шлорічне припинення, а навіть готов зовсім розброїтися або до мінімум зменшити свої зброєння,
однак під умовиною, що такі самі зобовязання
зроблять всі держави та, що вони будуть важні
на основі міжнародньої конвенції. Слід також
ясно зазначити, що ті зобовязання торкаються
всіх родів зброї та воєнного матеріялу. Тимчасом
резолюція принята Союзом, не говорить ясно, чи
принято або відкинено застереження, зроблені в
ців комісії. Недостача ясности в міжнародніх зобовязаннях є одною з причин подій, які йдуть
тепер у Манджурії. Не зміцнює воно теж взаїмного довіря. Коли всі ті справи будуть виясені,
уряд СРСР буде готов приняти зобовязання щодо
припинення зброєнь на тих самих основах, що й
інші держави.

Берестейський процес.

26. жовтня почався у Варшаві перед окружним судом процес проти 11-х бувших берестейських вязнів. На лаві обвинувачених засіли: посли: Ліберман, Барліцький, Дібоа, Мастек, Прагер, Цьолкош, Вітос, Кернік, Багінський, Путек, Савіцький.

Акт обвинувачення займає 112 стор. машинового письма. Обвинуваченим закидують, що 1) викликали і піддержували в масах революційні настрої, 2) організували, вишколювали й озброювали рев. кадри, 3) створили рев. організацію, що на зовні виступала під назвою Центролів. Рев. настрій оснувався на підбурюванні до ненависти проти уряду, до непослуху влади, неплачення податків, осмішуванні держ. влади. Акцію цю вели в пресі, на конгресах і нелегальними відозвами й летючками. Нач. організація Центролів скликала краківський конгрес, де ухвалили низку рев. постанов, видали приказ „походу на Варшаву". Наслідком того були кроваві події в 22-х містах Польщі в дні 14. вересня 1930 р. Обвинуваченим не вдався вповні той замах, бо їх акцію викрито.

До усунення уряду, який виконує владу в Польщі, обвинувачені приготовлялися етапами. В першім етапі боротьби завданням Центролів було здепопуляризувати марш. Пілсудського та його уряду в широких колах суспільности. Задля того поширювали неправдиві вісти, а деякі посли підбурювали навіть до збройного чину. В пресовій акції не пощадили навіть президента держави. Не лише в пресі осмішували уряд і марш. Пілсудського. Робили це теж і на прилюдних зборах і на нелегальних. Головною метою тієї акції було витворити рев. настрій і на силу повалити уряд. М. ін. Барліцький сказав на зборах: „Пілсудський зробив із Польщі фільварок і відграє ролю ясновельможного пана. Цьому ясновельможному панові бажаю, щоби його ясний перун тріс". Тойже посол сказав: „До боротьби за владу треба йти з бомбами". На зборах у Білостоці пос. Дібоа сказав, що „польська політична поліція, то провокація", „уряд зменшує податки обшарникам, а збільшує робітникам, при виборах поліція краде голоси соціялістам". Пос. Мастек на зборах у Львові сказав, що „судді не засуджують злодія лише тому, що він споріднений з найвище поставленою особою в Польщі". Пос. Цьолкош у Тарнові говорив: „Поліція шукає тих, хто скинув портрет Пілсудського. Ми портретів зі стін не скидаємо, а задумуємо скинути маршала з престолу". Вітос в Ольфіновї (пов. Домброва) сказав: „уряд позичив 70 міл. долярів, 20 міл. мусів заплатити порукавичного, частину видав а решту розкрав". У селі Рудно Вітос взивав виразно до чинного виступу. В Горлицях згадуючи про появу старшин у соймі сказав, що „обурення на Пілсудського було тоді таке велике, що неодин із послів готов був убити Пілсудського". Пос. Савіцький виступав проти священиків, уряд називав зрадником, урядовців злодіями.

Конгрес Центролів.

Останнім етапом боротьби проти уряду задля його повалення був конгрес Центролів в Кракові 29. червня 1930 р. В конгресі Центролів взяли участь усі обвинувачені. Конгрес одноголосно прийняв деклярацію, в якій м. ін. сказано, що в Польщі підважене довіря суспільности до права у власній державі; без усунення диктатури годі заволодіти над ек. кризою; супроти уряду замахів суспільність вільна від якихнебудь обовязків; коли през. Мосціцький не памятає своєї присяги, то повинен уступити.

Збройні приготування.

Центролів готовився і збройно, міліція мала присилувати уряд Пілсудського уступити. ППС. організувала боївки, відбувалися боєво-інструкторські курси, на яких викладали про вуличні бої. Боївки були законспіровані на взір „пяток". ППС. із часів польських боїв за незалежність. Одна з пяток готовила замах на Пілсудського, та це зрадив член пятки Пужицький. Убивство в ченстоховській Касі Хорих це теж акція боївки. Центролів вів акцію і в армії, щоби довести до явного бунту. Видавали відозви до поліцаїв. В одній з тих відозв сказано м. ін. „чи поліція, яка має стерегти прав і боронити суспільність, повинна боронити тих, що ломлять права? І хто вас до того приневолює? Головний комавдант, „Брутальний куляс". Ви повинні бути бодай невтральні".

На міжнароднім терені.

Пос. Барліцький сказав у Кракові, що ППС. на міжнар. терені буде перепиняти, щоби Польща не дістала позички. За стараннями ППС. видав інтернаціонал брошуру з передмовою Вандервельда, яка обвинувачує польський уряд.

Центролів і УВО.

Акція Центролів відбилася шкідливо для держави у півд.-сх. воєвідствах. УВО кожен такий момент старалася вихіснувати проти Польщі. У ріжних обіжниках, підписаних Барліцьким, поручали навязати взаємини з українською та німецькою соц. демократією задля ліквідації диктатури. Вислідом тих поручень було, що українські диверсанти піддержували Центролів саботажами, підпалами, вбивствами в Сх. Галичині.

„Марш на Варшаву".

14. вересня 1930 р. мали уладити у всіх містах Польщі протидерж. віча, на яких мали домагатися усунення диктатури. Мали відбути „марш на Варшаву". Тоді то прийшло до стрілянини, підчас якої були два убиті а кільканацять ранених, у цьому два поліцаї.

НА САЛІ РОЗПРАВ.

Розправа почалася в год. 10.30. На салю пускають лише тих, що мають білети, видані президентом суду. Щоби дістатися до салі, треба перейти потрійний кордон контролі білетів.

Просить 50 зол.

Обвинувачення подає 186 свідків. На першому місці свідків є Стаміровський, віцеміністр вн. справ. Деякі свідки не явилися, бо не мають грошей на подорож; просять зачету, м. ін. староста Диновський просить зачету 50 зол. Свідкам, які не явилися на розправі й не оправдалися предсідник визначив кару по 50 зол. Боронить обвинувачених 19 оборонців.

Журналісти.

Крім представників варшавської та провінціональної преси є представники закордонної преси: „Льокальанцайґер", „Берл. Тгт.", „Берл. Льок. Анцайґер", „Юнайтед Прес", „Тан", „Ізвестія", „Есошейтед Прес", „Ексчендж. Телеграф", „Шікаго Трібюн", „Таймс-ів", Агенції Аваса. Є теж провідник бельгійських соціялістів Люї Бербрукер, член інтернаціоналу і делеґат. до Ліґи Націй.

Після відчитання персоналій обвинувачених оборона поставила внесення, щоби розправу перенести до Кракова. Трибунал відкинув це внесення.

Після 20-хв. перерви, в 12. год. почалося відчитування акту обвинувачення.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

КОМУНІКАТ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ ЛЯВАЛЯ З ГУВЕРОМ.

Після закінчення розмов Лаваля з през. Гувером оголосили комунікат, у якім м. ін. сказано, що традиційна приязнь між. Зл. Державами та Францією робить можливим і вказаним розглянення справ, у яких заінтересовані оба уряди. Обовязком держ. мужів є не занедбувати ніякого засобу практичної співпраці для спільного добра. Це важне головно тепер, коли світ жде вказівок, які влекшили би йому перетревати депресію, таких потрібних для багатьох країн. На конф. осягнули реальні вислідя. Розглянули госп. положення світа, міжнародні відносини, проекти обмеження зброєнь, вплив депресії на сплату міждерж. довгів і інші госп. і фін. справи. На конференції не думали ангажувати своїх урядів, а шукати на терені фактів для кожної з обох держав засобів найбільш діяльних у її власній ділянці. Рішено спільно старатися, щоби конференція редукції зброєнь сповнила свої завдання для тревалого мира. Щодо міждерж. зобовязань перед вигасненням річної Гуверової мораторії можна заключити умову на час госп. депресії. Ініціятиву до того порозуміння повинні дати евр. заінтересовані держави. І далі розглядатимуть усякі методи, що можуть устійнити курс валют.

Поза офіціяльним комунікатом про вашінґтонську конференцію в Парижі кажуть, що Зл. Держави одержали поважні запевнення щодо побоювань амер. уряду в справі захитання доляра. Стягнення золота з ам. банків піддадуть контролі, що успокоїть нюйорську біржу.

Навіщо Гувер запросив Ляваля.

З Парижа повідомляють, що заява сен. Борага викликала там заг. констернацію. Думають, що Гувер стягнув Ляваля до Америки лише на те, щоби переконати його, що конче треба змінити Версайський трактат. „Журн. де Деба" твердить, що **теперішне домагання Борага в справі Польщі це лише початок акції. Незабаром прийде черга на ревіндикацію інших польських земель на заході.** Визначний ам. журналіст Дітмар у „Ню Йорк Таймс-і" твердить, що **Франція зробить натиск на Польщу, щоби добровільно для добра мира виріклася Поморя.**

СЬОГОДНІ ВИБОРИ В АНГЛІЇ.

Сьогодні, 27. жовтня, відбудуться в Англії вибори. Голосуватиме 29.523.000 виборців, у цьому 15.614.000 жінок, себто 53 проц. у порівнянні з 47 проц. мущин. Та серед кандидатів є лише 2 жінки.

ҐРАНДІ У ГІНДЕНБУРҐА.

26. жовтня італ. міністр закорд. справ Ґранді з амбасадором Орсіні був у през. Гінденбурґа. Журналістам сказав Ґранді, що італ. уряд уважає відбудову Німеччини за конечну з огляду на інтереси Европи і всього світу.

МУСОЛІНІ ЗА ЗМІНОЮ МИР. ТРАКТАТУ.

У Неаполі Мусоліні виголосив до 30.000 юрби промову, в якій м. ін. сказав, що годі говорити про правну рівність між народами, коли одні озброєні від ніг до голови, а інші засуджені на стан роззброєння. **Чи можна говорити про відбудову Европи, коли не змодифікують деяких клявзуль мир. трактату.**

ПОДОРОЖЮТЬ ТЕЛЕФОНИ.

Від 1. листопада подорожіє абонамент телефонів: у Львові на 1.50 зол., у Бориславі і нафт. басейні 1 зол. За абонамент додаткового апарату у Львові 1 зол., у Бориславі 50 сот. Підвишка обовязуватиме до 30. квітня 1932.

—o—

З життя Волині.

О. Ковалевський лавником. Директора „Українбанку" в Луцьку п. Ковалевського бебістя висунули й перевели на становище лавника луцького маґістрату.

Протибільшовицька пропаганда. По Волині вже розклеєні протикомуністичні відозви, спроваджені заходами „Зайонзку земян" від варшавської централі протикомуністичних видавництв.

Жертви кохання. Семен Мізовський з Ракослава на Кремянеччині застрілив дівчину Демчуківну й сам застрілився через те, що батьки не давали згоди на їхній шлюб.

—o—

НОВИНКИ

— **Евген Говикович веде свою робітню футер у Львові, вул. Домініканська 4. Тел. 67-54.**

— **Консулят Чехословацької Республики у Львові** повідомляє, що в середу, 28. жовтня ц. р. з причини народнього чехословацького свята урядувати не буде. Консуль д-р Ірасек буде з тієї нагоди приймати прихильників Чехословаччини і членів чехословацької кольонії того дня в льокалі консуляту від год. 11.—13. вполудне. Помешкання консуляту находиться при вул. Уейського ч. 4.

— **Симфонічний концерт Муз. Т-ва ім. Лисенка,** що відбудеться нині в салі Польського Муз. Т-ва при співучасти повної орхестри міських театрів, якою кермуватиме п. Антін Рудницький, викликав величезне зацікавлення в цілому музичному Львові. Решту білетів можна ще набути в ціні 1—4 зол. в муз. крамниці Сайфарта, а вечором при касі.

— **Орест Руснак у мінхенській держ. опері.** З нім. преси довідуємося, що відомий наш оперовий співак, п. Орест Руснак, який недавно давав концерт у Чернівцях та у Львові з таким успіхом, заанґажований з початком цього сезону до державної опери в Мінхені. Вперше виступив він там у ролі князя в опері „Ріґолетто". Вся мінхенська преса привитала той виступ Руснака дуже прихильно, підчеркуючи, що мінхенська опера придбала в ньому справді визначну нову силу.

— **З досягнень наших сусідів.** У неділю 25. ц. м. відбулося у Львові при вул. Фредри торжественне посвячення нового дому Католицької Акції, якого довершив архиеп. Твардовський. Дім набуто коштом 19.000 долярів, зібраних у кругах духовної і світської польської інтелігенції. — У Збоїськах Горішніх за замарстинівською рогачкою приступають до будови костела, хоч у найближчому сусідстві є великий костел Камедулів. — У Пустомитах (Щиреччина) відбулося мин. неділі посвячення „Дому Людового". — У Станиславові посвятили „Польський Освітній Дім", в якому найшли приміщення Коло Т. Ш. Л. і Т-во „Млодзеж Польска". — В Перемишлі збудували другий величавий дім для ремісничої і торговельної молоді (на 100 хлопців). Одну бурсу для польської рем. молоді ведуть там уже оо. Салезіяни. — В селі Черкащині, пов. Чортків, будують костел для двох (!) родин польських кольоністів. Будовою займається молодий місцевий учитель.

— **Самогубство асесора.** У бюрі повітового староства в Сокалі застрілився Мих. Панасевич. Причина невідома.

— **Стріляв до інспектора воєвідства.** У Ряшеві в ресторані залізничого двірця 79-літній надлісничий Фабіяс вистрілив пять разів до свого 36-літн. зятя Франкевича, інспектора лодського воєвідства. Ранив його трьома кулями. Причина: родинні непорозуміння.

— **З краєвої хроніки.** Від електричної струї натуги 360 вольтів згинув 19-літн. Степан Гринишин. Він направляв проводи в сапбарні й

Маргушева при вул. Більчевського у Станиславові та забув вилучити струю. — Зловживання на суму 100.000 зол. поробила касієрка п. С. Міської Каси Ощадности в Коломиї. Її сімя поклала за неї залог готівкою й векслями. — Бурмістром Стрия вибрали Болеслава Кайма, дотеперішнього комісаря, заступником адв. Кавфмана, асесорами: д-ра Дамяна Охримовича й Адама Шенкера. До міської ради увійшло 20 поляків, 17 жидів і 11 українців. — У Перемишлі арештували Мавр. Пельцмана та його сина Ізаака за зловживання в сумі 80.000 зол. на шкоду фабрики сукна в Бельську. — 30. ц. м. стануть перед наглим судом у Коломиї Осип Клима й Осип Пекля з Городенки за грабіж 2800 зол. у шинкаря Гітлера дня 17. ц. м. Третього виновника Івана Чижика пошукує поліція.

— **Подешевіла людська кров у Варшаві.** До лічниці св. Духа у Варшаві зголошується дуже багато осіб, що бажають продати свою кров для лікарських цілей. Тому, що з нужди зголошується все більше людей, їм платять за кров менше, ніж досі.

— **„Все роблять по свому".** Японці це нарід, який робить усе інакше від інших народів: Будову дому починають від даху; коней запрягають за возом, волів за плугом; читає книжку до останної сторінки з долини вгору; ставить коней у стайні хвостом до стіни, головою до виходу; читає перед обідом, не після нього; при вході до хати знимає обуву, а ходить у капелюсі. Тепер можна додати: починають війну тоді, як усі говорять про мир.

— **Хотіла передвоєнних корон.** До щадниці у Кляґенфурті прийшла старенька бабуся з щадничою книжечкою та домагалася, щоби їй видати 100 корон, складених перед десятками літ. Досі не знала вона про обезцінення австрійської корони.

— **Вином погасили пожежу.** У селі Сейтір, на Угорщині, горіла винниця. Не було близько води й пожежна сторожа погасила пожежу вином.

— **3.100 денного доходу з відвідування вежі хмародера.** Люди, що звиджують вежу найвищого будинку в Ню Йорку „Емпайр Стейт Билдинг" платять пересічно 3.100 дол. денно до каси власника будинку Роберта Бравна.

— **Пожежа фабрики ляльок.** У Брукліні (Зед. Держави) горіла фабрика ляльок. Пожежна сторожа рятувала її з нараженням життя, бо з охопленого пожежою будинку лунали дітоці оклики: „Мамо, мамо!" Виявилось опісля, що геройство сторожі було зайве: це падали з полиць „говорячі" ляльки.

— **Живе у Ню Йорку — не чула про радіо.** У Геральд Сквер Гостинниці при Бродвею у Ню Йорку живе від 17 літ 93-літня Айда Вуд. Має вона 400.000 долярів і живе споминами 19-ого століття. Не виходить на вулицю, зустрічається лише з службою гостинниці. Під напором судового наказу вийшла вона з своєї кімнати до другої в тій самій гостинниці, бо її кімнату відновлювали. При тій нагоді відвідала вона свою сімю та вперше довідалася про існування радіо. Сестрінок перешукав її сховища та найшов у них не лише всякі дорогоцінности, але також літературні памятки з мин. століття. При тій нагоді найшов він лист англійського письменника Дікенса з 1867 р. до чоловіка пані Вуд.

— **Багатирі перед судом.** У міських урядах Ню Йорку розпаношилося хабарництво. Показують це підсумки „ощадности" урядовців у банках від 1925 р. до теперішнього часу. Шериф Ню Йорку Томас М. Фарлі зложив у банку 360.000 долярів, а вся його платня за ті роки доходила ледви до 90.000 дол. — себто „заощадив" він учетверо більше. Майкель Дж. Круз зложив у банку 217.000 долярів, а одержав ледви 70.000 дол. платні.

— **По широкому світі.** Німецький корабель „Ґрація" зударився з більшовицькою підводною лодкою в фінському заливі. Разом із лодкою затонуло 50 моряків. — У фабриці динаміту в Перпініон вибухнули вибухові матеріяли. Частина фабрики знищена, число вбитих і ранених покищо невідоме. — Більшовицький уряд заперечив поголоску про димісію Сталіна у звязку з економічними трудношами Внутрторгу. — Півтора міліона золотих рублів одержали з Москви англійські комуністи на виборчу пропаґанду. — Франція заперечує вістку про признання Австрії позички 50.000.000 шілінгів. — У Ленінграді відбулося віче німецьких робітників, де виголошували промовці нападливі замітки на уряд Брінінга. — 200 жебраків намагалося заволодіти крамницею зброї у Мадриді. Поліція розігнала юрбу й 12 осіб арештувала. — Конґрес у Сан Домінґо здержав виплату закордонних боргів. — На Литві мешкає 17.183 чужинців, у тому числі 3.144 німців. — Мусоліні вирішив збурити деякі дільниці Риму, щоби побудувати нові й гарніші. — Нові зложа золота найшли у стейті Канади Альберті. — Річно видає Ню Йорк на школи 450 міл. долярів. —

Відомого шікаґівського бандита Аль Капоне засудив суд на 11 літ тюрми. — Президент Греції Венізельос осудив останнє повстання на Кипрі й відкликав грецького консуля з Нікозії. — Бразилія й Німеччина підписали торговельний договір. — Президентом Бреми вибрали гітлерівця Бакгавза. — Франція призначить три міліярди франків на прилюдні роботи, щоби дати безробітним працю. — У виборах до анґлійського парляменту голосувало 29.523.692 особи, в тому числі 15,614.957 жінок. — Підсумки осіб, які будуть кандидувати на послів до французького парляменту в 1932 р. показують, що кандидуватиме кожний другий париський адвокат.

— **Підготовчий Комітет для влаштування Наради Молодих Українських Письменників** у листопаді ц. р. прохає подати свої адреси до 10. листопада — всіх тих, що бажають взяти в ній участь. Програма наради передбачує: 1. Створення Т-ва Молодих Українських Письменників. 2. Ухвалення статуту і правильника Т-ва М. У. П. 3. Вибір Старшини. 4. Створення власного літературного журналу. 5. Намічення дальшої праці. — Листи спрямовувати на адресу: Микола Палій, Львів, Бартоша Головацького ч. 16. дв. 3. — За Підготовчий Комітет: **Ярослав Омелян Олійник, Микола Мирослав Палій, Олекса Зосяк, Теодор Курпіта.**

— **Друкарські помилки.** У вчорашньому фейлетоні проф. В. Сімовича про правопис крім кількох дрібніших друкарських помилок треба справити такі: у II-ій шпальті 2-ий рядок знизу замість „нашого" має бути „харківського"; у III-ій шпальті 10-ий рядок згори „1919 р."

— **При болях і рві в суставах, ревматизмі, подагрі та ломоті в костях, таблетки „Тоґаль" ділають завсіди скоро та певно. „Тоґаль" не лише втишає болі, але в природний спосіб усуває недуготворчі первини. Нешкідливі для серця, шлунка й інших орґанів. Тому спробуйте самі ще нині, але жадайте завсіди лише оріґінальних таблеток Тоґаль, бо нема нічого ліпшого! В усіх аптиках! Ціна зол. 2·—.**

З кіна.

Кіно „Коперник" і „Маруєенька": „Марокканські ночі".

Герой цієї фільми Джек Гольт, відомий усім як 100-відсотковий мущина та джентельмен. Там, де входить у гру його особа, знаємо напевно, що нечиста справа найде в ньому ворога і він вийде з неї переможцем. Боротьба двох другів-вояків за одну жінку — тема в кіні не нова, але в цій фільмі має вона новий мотив, переведений (може трохи за довго) через цікаві перипетії.

Кіно „Лев": „Прімабалеріна Його Цісарської Величности".

Це звуковик із давньої німої фільми, що звалася, коли не помиляємося, „Білі ночі". Лявра Ля Плянте має дуже добрих трьох партнерів, почитувачів її краси та молодости; кожний із них іншого віку — від молокососа аж до міліонера-череваня. Трошки балету, добра інтриґа, ніяких розмов, небагато надписів, кілька хвилин траґічного напруження і.., очевидячки, щасливий кінець.

З судової салі.

Б. Кравців і 13 тов. перед львівським судом.

(Шестий день розправи.)

На вступі сьогоднішньої розправи оборонець *д-р Глушкевич* поставив внесення, щоби випустити на волю обв. Вол. Качмарського. Мусимо зазначити, що з вільної стопи відповідають на цій розправі обв. ред. З. Пеленський і Вол. Андрущак. Прокуратор не спротивився, оставляючи рішення в тій справі свобідній ухвалі трибуналу. Одначе трибунал відмовив цьому внескові мотивуючи, що обв. Качмарський, якщо опиниться на волі, могтиме впливати на непереслуханих свідків.

Опісля починається переслухування свідків, в першій мірі дотично обв. Козакевичівної. Пізніше зізнають свідки щодо ріжних обставин нападу під Бібркою.

Свідок *Евген Костирко*, тіточний брат обв. Козакевичівної, користає з права відмови зізнань і не зізнає.

НА ГРИБАХ. АНОНІМИ ПРОТИ КОЗАКЕВИЧІВНОЇ.

Свід. *Анна Чабан* — знайома Козакевичівної з Бібрки. Вона передовсім покликана на цю обставину, що в серпні м. р., вже після нападу, ходила з обв. Коз. до ліса на гриби. Тоді, як каже акт обвин. Ковак. мала бачитися з якимись таємничими мущинами м. ін. з якимсь Ромком, про котрого згадувала в своїх „ґрипсах" та в часі слідства у сл. судді.

Сьогодні цей свідок підтверджує цю обставину, що була на грибах з Ковак. і чула по лісі якісь голоси, але Козак. тоді ніхто не кликав, а побачивши якогось мущину, перестрашилися і свід. запропонував іти домів, що й зробили.

На запит прокуратора, спрямований до Козакевичівної, чому у слідстві подала, що тоді в лісі бачилася з Ромком, обв. каже: „Я всьо зізнавала зі злости, мене не випускали з тюрми, я була так здеґустована, що мені було все одно. Я хотіла завдати слідчому судді більше праці.

Д-р Шевчук: Чи Козакевичівна не казала вам тоді, що знає того типа з ліса?

Свідок: Ні.

СВІДКИ З БОБРЕЦЬКОЇ ПОЛІЦІЙНОЇ СТАНИЦІ ПРО НАПАД І ПОГОНЮ.

Черговий свідок *Антін Коговський*, постерунковий з Бібрки, що був на поліц. станиці в хвилині, коли прийшов там фіякерник Габер. Габер подав вістку, що під „Дубиною" крутяться якісь підозрілі типи, а це, що не перуче ще почтовий віз, мабуть мусить мати з цими людьми якийсь звязок. Тоді четирьох постерункових зі стрільцями й поїхали в сторону станції. По дорозі на автобус і поїхали в сторону станції, що везло тяжко раненого конвоєнта почти постер. Молевського і 4.000 зол., які лежали біля місця нападу. По дорозі стрінули ще команданта станиці, що виїхав скоріше на місце нападу Два постерункові Франчук і Ґут одержали від нього приказ випрягти коні від воза і доганяти верхом напасників.

Предс.: І що ви бачили після того, як прийшли на місце вчинку?

Свід.: Передовсім впадав у вічі перевернений віз над ровом, випряжені коні з яких один був ранений. Візника не було. Опісля свідок з другим постерунковим перешукували сусідні корчі і найшли там пачку з 25.000 зол. Потім всіли на віз і поїхали лісною доріжкою вслід за учасниками нападу. Про напрям їх втечі довідалися від людей, що працювали на полі. В лісі стрінули Франчука, що повідомив їх про пострілення одного з напасників. Вони найшли його між корчами, лежав тяжко ранений горілиць, у одній руці мав револьвер, який йому свідок вирвав з руки. З документів, що найшли при ньому, переконалися, що це Гриць Пісецький. Наплечник з грішми лежав яких 15 кроків з боку.

Предс.: Чи говорив що Пісецький перед смертю?

Свід.: Я питав його „скажіть, хто з вами був", але Піс. тільки рухав ланком і нічого не говорив, бо кров стікала йому з уст. По дорозі до шпиталю Пісецький помер.

Предс.: Щож далі ви робили?

Свід.: Опісля ми перешукали ще ліс, але вже нікого не найшли.

Опісля йде дискусія, у якій беруть участь прокуратор, оборона і судді прис. Дискусія має висвітлити від чиїх стрілів згинув Пісецький, або чи він добив себе. У висліді не дає нічого стійкого.

Свід. *Ос. Беньковський*, ст. постерунковий подає ті самі подробиці, що й попередник. Додає, що після ревізії при Пісецькім пішли далі в ліс і там якась стрічна жінка оповіла про якогось високого осібняка, мабуть учасника нападу, що питав її про дорогу до станції Вибранівка.

Щодо обв. Козакевичівної — свідок переводив у неї ревізію і м. ін. найшов картку адресовану: Роман Парель, Львів.

На запит предсідника чи знає щонебудь про тих людей, що приїздили до Козак. роверами, свідок перечить.

ҐРАФОЛЬОҐИ ПРО ПИСЬМО ПРОЦИШИНІВ.

В. Новіцький, знавець письма, піддержує своє попереднє оречення, що Осип Процишин є автором рукопису відозви, найденого підчас ревізії в „У. Голосі". Це саме говорить і про письма найдені в Жигмонта Процишина.

Другий ґрафольоґ, покликаний на ствердження чи в дійсности Процишин є автором плянову вокрема леґенди найденої при ньому. Він ствержує це авторство, але вже не так катеґорично як його попередник, бо каже, що побіч

які є характеристичні для письма Процишина, є теж деякі розходження з його письмом.

Цікава й гостра дискусія вивязалася між першим знавцем і оборонцем д-ром Шухевичем. Знавець, як згадано, обстоював без застережень, що автором інкримінованого рукопису є Процишин. Тимчасом оборонець, як видно було з дискусії, завдав собі труду і перестудіював докладно письмо Процишина та деякі характ. букви і старався виказати, що між письмом на відозві і письмом Процишина є розбіжности, що промовляють за далеко йдучими застереженнями щодо особи автора.

Двічи підчас цеї дискусії предсідник ухилює питання оборонця, а відклик його до трибуналу, цейже затверджує.

Опісля проходить через салю ряд свідків прокуратора, що продовжують перерваний графольоґами опис погоні за учасниками нападу. На загал не вносять багато нового.

МОМЕНТ В ЛІСІ. КОНФРОНТАЦІЇ.

Кароль Келлер, командант поліц. станиці в Бібрці. Він дістввши повідомлення від Сімона Катгера про напад зарядив погоню і сам поїхав на місце нападу. Люди, що були коло місця нападу, не могли точно подати скількости учасників нападу.

Д-р Шевчук: Чи Козакевичівна, яку знаєте в Бібрки, ангажувалася політично?

Свідок: Ні, навіть належала до польського польського „Сокола".

В тому місці підводиться обвинувачена і схвильовано протестує будьто би належала до польського „Сокола". Навпаки, працювала активно в українському „Соколі".

Свід. *Ос. Франчук*, постер. з Бібрки, що брав участь у погоні.

Предс.: Як це було з постріленням Пісецького?

Свід.: Я здоганяв напасників верхи. Нараз побачив я в лісі сильветки двох людей, що втікали. Тоді хтось стрілив. Кінь скочив в бік, я повалився на землю. Відтак змірив до одного з утікачів з кріса і стрілив. Один з них повалився, а другий втік. За хвилину підвівся, скинув наплечник і підбігши кілька кроків впав знова на землю і більше не підносився. Коли надійшли інші постерункові, ми підійшли до раненого і зрівідували його та переконались, що це Пісецький. Наплечник з 5.000 зол. найшли оподалік.

На запит предсідника, чи розпізнає в Дачишині або Книшеві товариша Пісецького з ліса, свідок каже, що щодо зросту був такий самий або менший, а лиця втікаючого зовсім не бачив.

Петро Гут, постерунковий, що з Франчуком здоганяли верхи напасників, не вносить нічого нового, хіба, що згадує про поліційного пса, який приїхав на місце нападу за короткий час, одначе його розшуки завели.

Три останні свідки з того дня це *О. Зерґер*, шлюсар з Хлібович, що мешкає недалеко місця нападу, *Мечислав Філюсь* теж з Хлібович і шофер *Адам Левицький*. Всі вони мали бачити справців нападу 29. або 30. серпня, як крутилися біля ліска „Дубини". Сконфронтовані свідки з обвинуваченими не пізнають їх за виїмком Філюся, що пізнав Дачишина.

ЛИСТ ВІТАЛІЯ ЮРЧЕНКА.

Вкінці відчитано два письма: від проф. *Роґалі*, що подав спис прогульок, в яких брав участь обв. Кордюк і від *Віталія Юрченка*, який, довідавшися з „Діла" і „Часу", що в процесі покликалися на нього, як на особу, що знає дещо про „Українську Націоналістичну Партію" на Україні і її закордонний комітет, стверджує в листі, що про таку партію нічого не знає, а з Кравцівим пізнався припадково. Чому опинився на Соловках — це описав широко в своїх споминах.

На тому розправу перервано. *(Н.)*

—o—

СПОРТ.

Біг навпростець України.

Біг навпростець легко-атлет. секції України, який має відбутися в неділю 25. X. ц. р., перележений через непогоду на найближчу неділю (1. XI.).

II-ий виказ підписаних позичок для санування Т-ва „Просвіта".

VII. Левандівка: Впп. Андрійчук Іван 6, Воробець Михайло 10, Воробець Олекса 6, Владичко Михайло 10, Голубович Ізирій 5, Гнатів Михайло 5, Гнідець Іван 30, Гнидкевич Федір 5, Ґарбачевський Роман 5, Грещак Марія 30, Діжак Андрій 5, Качаровська Бронислава 5, Милевич Тома 5, Король Антін 5, Король Станислав 5, Коронь Андрій 10, Корпач Олекса 5, Кураш Юрій 10, Купай Осип 6, Макаревич Володимир 5, Маца Лука 5, Нестор Олександол 30, Огида Михайло 5, Рудакевич Осип 10, Рудакевич Теофіль 5, Рудакевич Ярослав 5, о. Прийма Мирон 5, Сень Володимир 10, Сенів Ольга 20, Сень Ольга 10, Скоцень Володимир 6, Сушко Петро 5, Тусевич Володимир 5, Тусевич Парамон 10, Чурулик Петро 10, Шмагала Володимир 5, Ярка Олександер 5, Богачевська Олена 5, Капарник Стефанія 5, Галай Степан 5, Костюк Анна 5, Жмуркевич Михайло 5, Кучка Юлія 5, Хруст Марія 5, Куриленъ К. 5, Фірман Ю. 5, Гудима І. 5, Маслюк М. 5, о. Милевич Ярослав 5, Адерлах Василь 5, Ошипко Григорій 5, Маковецький Юрій 5, Ошипко Марія 5, Грещак Михайло 5, Мундяк Микола 5, Фресс Степан 5, Гулик Петро 5, Панасюк Анна 5, Пазуняк Іванна 25, Романович Григорій 25, д-р Гнинлевич Ярослав 50, Кульчицький Іван 25, Кучка Йосиф 10, Шеремета Василь 15, Пазуняк С. 20, Брайтвіссер Іван 10, Гнатів Франц 10, Тодубяк Марія 20, Сенів Володимир 20, Касендяк Семен 20, Кіцила Казимира 10, Сенів Стефанія 10, Регуш Олекса 10, Стефанюкова К. 20.

VIII. „Карпатія" Впп. Микитович Осип 60, д-р Войтович 50.

IX. Друкарня „Діло": Впп. Микитка Андрій 25, Калагур Теодор 25, Алтинський В. 20, Партикевич Роман 20, Гадзикевич А. 15, Степик Петро 25, Кліш Михайло 25, Кожак М. 25.

X. Всч. о. Перрідон 50, о. Белей Василь 100, о. Блозовський Мих. 50, о. Лада Михайло 100, о. д-р Гливка Лев 30, о. Горчинський О. 50, Тиховський Н. 5, Купилас Осип 5, Давидовський Петро 5, Климів Іван 5, Яриицький Михайло 20, Громницький Ізидор 50, Гонта Д. 20, Магаляс Стефанія 100, Гарух В. 25, Мороз Микола 50, Пялів Василь 50, Бісікевич Олександер 25, Трач Віктор, інж. 5, Мрицівна Любомира 5, Чайковський Іван 5, Баддюк Михайло 50, д-р Коновалець Мирон 10, Шкрумеляк Юра 10, Чубатий Лев 25, Юзишин Іван 100, Витвицький Іван 10, д-р Козак С. 10, д-р Терлецький М. 50, Гевак С. 10, Постолюк П. 50, Голян Роман 25, Москвичів О. 10, А. де Андрухович 5, Гнатусень Микола 20, Бабяк Павло 5, Дудкевич Микола 10, д-р Шевчук Семен 100. — Разом зі Львова вплинуло досі заяв на суму 4724— зол.

Край: Сколе — Впп. Гікавий Михайло з Гребенова 5, д-р Булак Степан зі Сколього 25, Цогла Ізидор 10, д-р Малиняк Ярослав 5, Кульчицька Олена 25, філія Союзу Українок 10, д-р Дольницький Степан 30, Ільницький Кость 5, Тяхлер Мальвіна 20, Логінський Іван 60, Пасічник Михайло 10, Цогла Йосиф 10, Іваськів Микола 10, Роїк Василь 10, Диповський Теодор 5, Нагірний Осип 10 — всі зі Сколього.

Широць: Впп. Книш Степан 10, Калинов Андрій 10 Хамуляк Степан 20, суд. Карачевський Клим 50, д-р Савчак Богдан 50, Пов. Союз Кооп. (на рахунок позички) 50 і на рахунок позичок кооператив 50.

Глиняни: Впп. д-р Куницький Микола 50, д-р Галан Степан 50, о. Левицький Володимир 20, Пальчинський Іван 30, Сениця Михайло з Розворян 50.

Львів-повіт: Читальня „Просвіти" в Гряді 20, Кооп. „Ощадність" в Гряді 50, Кооп. „Єдність" в Гряді 50. Галькевич Анна з Біляи Шлях 25.

Жовква: о. Ясеницький Киприян з Жовтанець 10, Кооп. „Торговельна Спілка" в Сулимові 50.

Впп. Курдидик Онуфрій з Калуша 40, Тарнавський Семен зі Сокаля 20, Гамерський Осип з Рудник н/ Сяном 100, Квятковський В. з Воютина на Волині 10, Трухан Григорій з Вильна 50. — Разом з краю 1115 — зол.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 26. X. ц. р. за масло експортове та десерове пріма 3·10 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·10 зол., курячі яєць 5·80—6·00 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.